

BEFORE MEMORY ARRIVES

FERDINANDO FREGA

ÁÐUR EN MINNINGIN KEMUR

The Art of Attraction · 08

Þegar barn fæðist er það fyrsta sem allir horfa á augun.

Við hallum okkur yfir vögguna, beygjum okkur nær, leitum að lit.

Verða þau eins og augu móðurinnar?

Verða þau eins og augu föðurins?

Svo kemur læknir, eða hjúkrunarfræðingur, og segir það sem enginn vill heyra: að liturinn sé ekki enn til. Að í upphafi sé hann nánast eins hjá öllum. Grár, upplitaður blár, litur þess sem hefur ekki enn séð neitt.

Því að þannig er það.

Í upphafi lífsins er augnaráðið algilt.

Það er tóm.

Og það tekur mánuði að fyllast.

Lithimnan vinnur hægt. Hún leggur til svolítið brúnt, svolítið grænt, svolítið svart. Eins og líkaminn biði eftir að skilja hvaða heim hann þurfi að horfa á áður en hann ákveður með hvaða augum hann horfir á hann.

Ég hef alltaf haldið að það sé ekki svo ólíkt síðar.

Við höldum áfram að fæðast með þetta tóma augnarád.

Og við eyðum restinni af tímanum í að fylla það.

Hver reynsla skilur eftir sig spor.

Hver gleði bætir við blæbrigði.

Hver sorg bætir við öðru.

Og þannig, án þess að við tökum eftir því, hætta augun að vera bara hluti af líkamanum og verða að skjalasafni.

Hljóðri minningu.

Svo kemur stundin þegar við áttum okkur á einföldum og grimmum sannleika: oft sjáum við fólk í raun aðeins þegar við getum ekki lengur horft á það.

Og þá fer minningin með okkur til baka.

Til setningar sem var aldrei sögð.

Til símtals sem var frestað.

Til heimsóknar sem við hefðum getað farið í.

Til faðmlags sem við tókum sem sjálfsögðum hlut.

Nei, ég er ekki genginn af göflunum.

„Vertu þolinmóður aðeins lengur, lesandi, og fylgdu röksemdafærslu minni.“

Hversu oft hugsum við um þá sem eru farnir, og um það sem við hefðum viljað segja eða gera?

Það hefur komið fyrir alla.

Og það mun gerast aftur.

Ef ég gæti í dag talað við einhvern sem er ekki lengur hér myndi ég velja föður minn, móður mína, afa mína og ömmur, systur mína, náinn vin.

Og ég myndi alltaf byrja á sama hátt.

Ég myndi segja:

„Fyrirgefðu mér ef ég gaf þér ekki þann tíma sem þú áttir skilið.

Fyrirgefðu mér ef ég hélt áfram að hlaupa á eftir mínum brýnu málum, markmiðum mínum, hversdagslegri eigingirni minni, án þess að skilja að einn daginn myndi ég líka ganga sama veg og þú.“

Svo ferðast hugurinn enn lengra.

Hann fer yfir aldirnar.

Mig langar að hitta Jesú, ekki til að spyrja hann spurninga, heldur einfaldlega til að hlusta á hann.

Mig langar að hitta Galileo Galilei, Einstein, Machiavelli, Michelangelo, Dante Alighieri, Padre Pio frá Pietrelcina, Kipling, John Fitzgerald Kennedy – og grænmetissalann á neðri hæðinni, ásamt eiganda vínkrárinna.

Og svo, nánast eins og í álögum, langar mig að hlusta á allar konur heimsins.

Án greinarmunar.

Því að hver þeirra hefði eitthvað ólíkt að segja.

Ólíkt sjónarhorn.

Ólíka sögu.

Ólíkan sannleika.

Og samt, þegar ég kem aftur niður með fætturna kyrfilega á jörðinni, kemst ég að hliðstæðu sem mér þykir falleg.

Ef allt sem við sköpum, allt sem við trúum að hafi gildi, allt sem gæti skilið eitthvað eftir handa öðrum, er ekki deilt með fólki í tæka tíð, þá gerist alltaf það sama.

Sá dagur kemur þegar einhver segir:

„Það var leitt. Mig hefði langað að kynnst honum.“

„Það var leitt. Mig hefði langað að hlusta á hann.“

„Það var leitt. Mig hefði langað að vita hvað hann hugsaði.“

En ábyrgðin á því sem ekki sést liggur aldrei aðeins hjá þeim sem skapar.

Oft liggur hún hjá þeim sem sýna það ekki í tæka tíð – og hér, eins og alltaf, eru konur meistararnir: þær kunna að láta sjá sig.

Og hún liggur hjá þeim sem ákveða hvað sést: netinu. Ef Google gefur þér ekki sýnileika les þig enginn – nema þú borgir.

Hjá þeim sem leyfa fólki ekki að taka eftir því sem gerist beint fyrir augum þess.

Því að minningin kemur nær alltaf á eftir.

Augnaráðið kemur hins vegar, þegar við erum heppin, í tæka tíð.

Ferdinando